

IZLOŽBA

TAJNE MUZEJSKIH ČUVAONICA — PLANINE

Kneževa palača, Zadar
11. prosinca 2019.
Organizator Prirodoslovni odjel

TAJNE MUZEJSKIH ČUVAONICA – PLANINE

Prirodoslovni muzeji su mjesta gdje se čuvaju brojne vrste organizama. Radi očuvanja oni su preparirani različitim tehnikama te se mogu koristiti desecima, pa i stotinama godina. Neki od bioloških predmeta u Prirodoslovnom odjelu su stari te su vrlo rijetko (ili čak nisu nikad) izlagani. Drugi, uglavnom oni koji su po mišljenju kustosa atraktivniji, izlagani su često. Nizom izložbi kroz 2019. godinu prikazani su brojni predmeti grupirani prema staništima u kojima dolaze. Pri tome nismo razmišljali o zanimljivosti vrste ili o atraktivnosti preparata, već vam prikazujemo preparate u onom obliku kako se čuvaju u našim čuvaonicama ili depoima. Na ovoj izložbi prikazali smo životinje planinskih staništa, ali i životinje koje u planinama nalaze svoje utočište.

ZNAČAJ PLANINA

Planine se prostiru na 22% Zemljine površine. Svojom monumentalnošću oblikuju krajolik i klimu. Mnoge rijeke, od npr. Save do velikih rijeka kao što su Ind, Nil, Amazona, La Plaza, Yangtze i druge, postoje zahvaljujući planinskim glečerima ili snijegu koji se polako topi u proljeće i ljeto. Aluvijalne ravnice tih rijeka obiluju bogatstvom života jer rijeke s planina donose osim vode i plodno tlo. Planine djeluju negostoljubivo, a nužno je priznati kako je na većini njih, posebno onim najvišima, život zaista surov. No usprkos tomu, gotovo milijardu ljudi živi u planinskim područjima. Dvije milijarde ovise o hrani i vodi iz planinskih resursa. Više od polovice ljudske populacije ovisi o planinama jer iz njih crpi vodu, hranu i čistu energiju. No planine su ugrožene klimatskim promjenama i brojnim ljudskim djelatnostima kao što su krčenje šuma, prekomjerni uzgoj stoke, onečišćenje zraka, propadanje tradicionalne poljoprivrede, razvoj rekreacijskog turizma, degradacija zemljišta, eksploatacija kamena te rudnih bogatstava i dr.

PLANINSKA FAUNA

Iako mnoge planine na prvi pogled djeluju negostoljubivo i nepogodno za život, mnoge biljne i životinjske vrste nastanjuju gorska i planinska područja. Neke su se vrste u planine povukle nakon zadnje oledbe, druge su se odvojile od matične vrste i razvile u potpuno novu vrstu koja živi samo na tom području pa su stoga planine mjesta s najvećim brojem reliktnih i endemskih vrsta. Kako su planinska područja, usprkos velikom pritisku raznih industrija i poljoprivrede još uvijek manje nastanjena nego ravnice, u njima utočište traže i životinjske vrste koje su istisnute iz svojih prirodnih staništa te ih se može naći samo u brdskim predjelima. Polovica svjetske biološke raznolikosti koncentrirana je u planinama. Četvrtina životinjskih i biljnih vrsta živi u planinama.

MEĐUNARODNI DAN PLANINA

Nakon što je Međunarodna godina planina, koju je UN proglasio 2002. godine, ukazala na potrebu stalnog osvješćivanja o značenju planina i održivog razvoja za očuvanje kvalitete života na Zemlji, opća skupština UN je na svojoj sjednici 2003. godine, 11. prosinca proglasila Međunarodnim danom planina. Svake godine određena je tema koja je vodilja manifestacijama povezanim s Danom planina, a ove godine to je „*Mountains matter for Youth*“.

Obilježavanje Međunarodnog dana planina, 11. prosinca

U vrijeme održavanja ove izložbe obilježava se i Međunarodni dan planina te će se u organizaciji Prirodoslovnog odjela održati pet znanstveno popularna predavanja vezana uz prostor južnog Velebita.

Predavanja povodom Svjetskog dana planina

Srijeda, 11. prosinca, 12 sati, edukativna dvorana Kneževe palače

1. Prof. dr. sc. Josip Faričić: Geografski i kartografski okvir Zoranićevih "Planina".
2. Dr. sc. Jasenka Lulić Štorić: Muška i ženska nošnja Velebitskog podgorja.
3. Dr. sc. Martina Dubolnić Glavan: Kulturno-povijesna baština u planinama: Velebit i arheologija krajolika.
4. Nikica Bušljeta i Dragica Jović: Turizam i posjećivanje u Nacionalnom parku Paklenica od osnivanja do danas.
5. Prof. dr. sc. Dražen Perica: Da li Velebit raste ili se smanjuje?

IZLOŽBA

TAJNE MUZEJSKIH ČUVAONICA

Kneževa palača Zadar, Mala dvorana
Zadar, 11. prosinca 2019.

Organizator izložbe

Prirodoslovni odjel Narodnog muzeja Zadar

Izložci

Dermoplastični preparati: 17 ptica, 14 sisavaca,
9 gmazova.

Trajni mokri preparati: 1 vodozemac.

Suhi preparati: 12 biljke, 2 štipavca, kukci: 176
kornjaša, 2 žoharaša, 2 dvokrilca, 3 raznokrilca,
17 opnokrilaca, 78 leptira, 2 bogomoljke, 1
kljunarica, 1 muljarica, 2 stonoge, 1 mrežokrilac,
16 ravnokrilaca.

Stručna koncepcija

Snježana Vujčić-Karlo

Izbor muzejskih predmeta

Snježana Vujčić-Karlo

Autorica likovnog postava

Snježana Vujčić-Karlo

Stručna suradnica

Natali Čop

Tehnička realizacija

Ivan Klapan, Ivo Mrkić, Milan Marinković

DEPLIJAN

Izdavač

Narodni muzej Zadar

Za izdavača

Renata Peroš

Urednica deplijana

Snježana Vujčić-Karlo

Grafičko oblikovanje

dpi grafika, Zadar

Tisak

dpi grafika, Zadar

Naklada: 150

Izložba je postavljena kao četvrta izložba ovogodišnjeg niza izložbi "Tajne muzejskih čuvaonica" koje se održavaju povodom dana značajnih za zaštitu prirode.

Sredstva za održavanje izložbe osigurali su Ministarstvo kulture Republike Hrvatske i Zadarska županija.

